

Zadanie 13 c) „Zbiór zadań z analizy matematycznej” Józef Banaś Stanisław Wędrychowicz, strona 139:
Obliczyć pole figury ograniczonej następującą linią zamkniętą:

$$(y - \arcsin x)^2 = x - x^2$$

Rozwiązanie:

Zauważmy, że prawa strona tego równania musi być nieujemna, skąd $x \in [0, 1]$. Powyższe równanie możemy przekształcić do dwóch następujących:

$$y_1 = \sqrt{x - x^2} + \arcsin x \text{ oraz } y_2 = -\sqrt{x - x^2} + \arcsin x.$$

Zastanówmy się teraz, gdzie te dwa wykresy funkcji się przetną. Rozwiązując równanie $y_1 = y_2$ wychodzi, że tylko w dwóch punktach: 0 i 1. Wynika stąd, iż w zadanym przedziale jedna z funkcji jest większa od drugiej. Powstaje uzasadnione pytanie która. Ponieważ z definicji mamy, że $f > g$ na przedziale $[a, b] \Leftrightarrow \forall x \in [a, b] f(x) > g(x)$, więc dla dowolnego x (np. równego $\frac{1}{2}$) tym bardziej. Z tego, że $y_1(1/2) > y_2(1/2)$ wnioskujemy, że $y_1 > y_2$. Mamy już wszystko, co jest nam potrzebne do zastosowania poznanego na wykładzie z analizy matematycznej wzoru:

D – obszar ograniczony krzywymi:

$$y = f(x), \quad y = g(x), \quad x = a, \quad x = b,$$

$$\text{przy tym: } \forall_{x \in [a, b]} g(x) \leq f(x),$$

$$\text{pole obszaru D jest równe: } |D| = \int_{[a, b]} [f(x) - g(x)] dx.$$

W naszym przypadku pole obszaru D jest równe:

$$\int_{[0, 1]} (y_1 - y_2) dx = 2 \int_{[0, 1]} \sqrt{x - x^2} dx \text{ Funkcja podcałkowa na przedziale }]0, 1[\text{ jest ciągła, więc możemy}$$

zastosować twierdzenie Newtona-Leibniza i zapisać:

$$2 \int_0^1 \sqrt{x - x^2} dx \text{ Spróbujmy teraz obliczyć tę całkę stosując metodę współczynników nieoznaczonych Lagrange'a:}$$

$$\int \sqrt{x - x^2} dx = (ax + b)\sqrt{x - x^2} + \lambda \int \frac{dx}{\sqrt{x - x^2}} \text{ Różniczkując obustronnie i mnożąc przez}$$

$$2\sqrt{x - x^2} \text{ otrzymujemy: } 2x - 2x^2 = 2ax - 2ax^2 + ax - 2ax^2 + b - 2bx + 2\lambda \text{ Z porównania}$$

współczynników przy odpowiednich potęgach wyliczamy: $a = \frac{1}{2}, b = -\frac{1}{4}, \lambda = \frac{1}{8}$ Pozostaje do obliczenia całka

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x - x^2}}. \text{ Wykonując podstawienie } \frac{1}{2}u = x - \frac{1}{2} \text{ przekształcamy ją do postaci } \int \frac{du}{\sqrt{1 - u^2}} \text{ która jest całką}$$

elementarną z arcsinu.

Uwzględniając powyższe rozważania ostatecznie otrzymujemy:

$$2 \left(\left(\frac{1}{2}x - \frac{1}{4} \right) \sqrt{x - x^2} + \frac{1}{8} \arcsin(2x - 1) \right) \Big|_0^1 \text{ co po przeliczeniu daje wynik: } \frac{\pi}{4}.$$